

TYÖELÄMÄTAIDOT JA YRITTÄJYYS - POLKU

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) on esitetty laaja-alainen oppimiskokonaisuus L6 työelämätaidot ja yrittäjyys. Tämä asia nousi myös yhdeksi neljästä keskeisestä painopistealueesta Kajaanin opetussuunnitelmakyselyssä 2015. Kyselyyn osallistuivat oppilaat, huoltajat, opettajat, yrittäjät sekä koulun keskeiset sidosryhmät.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu ao. oppimiskokonaisuuteen liittyvä oppimispolku. Siinä kuvataan, miten koulutyö järjestetään luokka-asteittain Kajaanissa siten, että oppilaat saavat riittävästi tietoa, valmiuksia ja kokemuksia työelämätaidoista ja yrittäjyydestä. Polussa käytetään yrittäjyyskasvatuksen peruskäsitteitä omaehtoinen yrittäjyys, sisäinen yrittäjyys ja ulkoinen yrittäjyys, mutta niistä on muokattu kaksi kokonaisuutta. Omaehtoinen ja sisäinen yrittäjyys käsitellään yhtenä kokonaisuutena ja ulkoiseen yrittäjyyteen on yhdistetty työelämään tutustuminen ja yritysysteistyö, koska niiden tavoitteet limittyvät kiinteästi toisiinsa. Kaikilla luokka-asteilla tavoitteena on edistää tiettyjä työelämätaitoihin - ja yrittäjyyteen liittyviä arkisiakin taitoja ja ominaisuuksia, joista suuri osa toteutuu opetuksen lomassa ikäänkuin huomaamatta, mutta ne on silti opettajana hyvä tiedostaa. Näitä ovat mm.

<ul style="list-style-type: none">• omatoimisuus• luovuus• yritteliäs asenne• aktiivisuus• yhteistyötaidot, ryhmätoimintataidot• opiskelutaidot• tiedonhankintataidot• tietojenkäsittelytaidot• pettymysten ja epävarmuuden sietäminen• riskien hallinta	<ul style="list-style-type: none">• pitkäjänteisyys, sisukkuus, sinnikkyys, asioiden vieminen loppuun asti• päämäärätietoisuus, valmius tehdä töitä tavoitteiden saavuttamiseksi• oman ja toisten työn arvostus• rohkeus tuoda ajatuksensa esille• omien vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen• omista asioista ja tavaroista huolehtiminen• sovitusta asioista ja aikatauluista kiinni pitäminen• hyvät käytöstavat
---	--

Polusta on pyritty tekemään konkreettinen. Näin jokainen opettaja löytää siitä ideoita omaan työhönsä. Polku on jatkumo, jonka vuoksi opettajan on hyvä tutustua myös aikaisempien luokka-asteiden sisältöihin ja tavoitteisiin. Taulukkoon on koottu esimerkkejä ja painopisteitä luokka-asteittain, mutta kaikkia polun aikaisempia asioita tulee toteuttaa/kerrata myös ylemmillä luokilla. Loppuun on koottu linkkivinkkejä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys tulee sisällyttää kaikkiin oppiaineisiin.

	VAKA	Eskari	1lk- 2lk	3lk - 4lk	5lk - 6lk	7lk	8lk	9lk	2. aste	
<p>Luokka-astekohtaisia painopisteitä</p> <p>OMAehtoINEN YRITTÄJYYS Yksilön omatoimisuus ja aktiivinen vastuun ottaminen omasta toiminnasta sekä pyrkimys itsensä kehittämiseen.</p> <p>SISÄINEN YRITTÄJYYS Halu yrittää oma parhaansa, yritteliäisyys. Halu ja kyky oppia työskentelemään vastuullisesti ja yritteliäästi toisten kanssa.</p>	Omatoimisuuden harjoittelu Yhteistoiminnallinen oppiminen Vastuunotto ikä- ja kehitystason mukaisesti omasta toiminnasta, ilmapiiristä	- Koulunkäynnin perustaitojen harjoittelu - Arjen hallinta - Yhteistoiminnallinen oppiminen - Vastuu: tehtävistä, tunnelmasta ja ilmapiiristä		- Ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen - Pitkäjänteinen työskentely - Opiskelutaidot esim. itsenäisempi työskentelyote, tiedonhankinta, isompien kokonaisuuksien hallinta, soveltaminen	- Kouluviihtyvyyteen panostaminen esim. välkkäritöiminta ja välituntivälineiden vuokraus	- Opiskelutaidot eri oppiaineissa - Omien vahvuuksien tunnistaminen esim. harrastusten ja taitojen kautta - Valinnoista vastaaminen esim. valinnaisaineet - Uudessa ryhmässä toimimisen taidot	- Tukioppilastöiminta - Kannustaa ja rohkaista oppilasta unelmoimaan ja tavoittelemaan unelmiaan - Omien resurssien ymmärtäminen	- Asenne - halu ja taito kehittyä ja löytää "mun juttu"		
<p>Luokka-asteille yhteisiä toimintatapoja</p>	Vastuutehtävä; apulaisen työt Vastuunotto lähiympäristöstä Osallistuminen ja vaikuttaminen – lapset vaikuttamassa toimintaan, sisältöihin, työtapoihin, lasten aloitteisiin vastaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuutehtävät: oppilaat apuopettajina, järjestäjinä ym. ja vastuunotto lähiympäristöstä (esim. siivoustehtävät sisällä/ulkona, arkipäivän siisteys) • Oppimisympäristöjen toiminnallistaminen • Luokkademokratia • Yhteistoiminnallinen oppiminen, oppilaiden osallistaminen • Kummitöiminta luokka-asteiden välillä • Oppilaskuntatöiminta (oppilaskunnan hallituksessa toimiminen tai osallistuminen oppilaskunnan järjestämiin tapahtumiin), nuorisovaltuustotöiminta. 								
<p>Luokka-astekohtaisia painopisteitä</p> <p>ULKOINEN YRITTÄJYYS, TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN JA YRITYSYHTEISTYÖ Omat ja yhteiset projektit, yrittäjyyteen tutustuminen ja yrittäjyys käytännössä</p>	Roolileikit, tutustuminen eri ammatteihin, vierailut yrityksissä, huoltajien ammattiesittely	- Roolileikit esim. kauppareiki - Tutustuminen koulussa edustettuina oleviin erilaisiin ammatteihin.	- Tutustuminen huoltajien ammatteihin/vanhempien ammattiesittely	- Päivätyökeräys - Oman koulun TET - Mahdollinen Yrityskyläpäivä - Mamselli - CleanTech-yritykset	- Koulun sisäinen TET -1 päivä koulun ulkopuolella (vanhemman tai tuttavien työpaikalla)	- TET (1vko) - 4H-yritystöimintaan tutustuminen	-TET (1 vko) Harjoitellaan CV:n ja työhakemuksen tekemistä			
<p>Luokka-asteille yhteisiä toimintatapoja</p>	Projektit, vierailut, tapahtumien suunnittelu ja toteuttaminen,	<ul style="list-style-type: none"> • Projektit 								

	vierailut yrityksissä	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun tapahtumien ja juhlien suunnittelu ja toteuttaminen (kahvilat, discot, lastenjuhlat, myyjäiset, kierrätystapahtumat, kirpputorit, urheilukilpailut...) • Rahan kerääminen luokkaretkeä tai leirikoulua varten myymällä tuotteita tai palveluita. • Tuotesuunnittelu -projektit. Itse tehtyjen tuotteiden markkinointi ja myynti • Vapaaehtoistyö ja hyväntekeväisyyspaukuihin osallistuminen • Talouden hallinta ja vastuullinen kuluttaminen • Vierailut työpaikoilla ja yrityksissä/vierailijat koululla. Virtuaaliset ammattiesittelyt • Yläkoulussa kummiyritysysteistyö ja valinnaisissa tutustumisvierailuja alan yrityksiin 		
OPPIMISKOKONAISUUDET (esimerkkejä)	Miten ruoka tulee pöytään? Lasten/oppilaiden aloitteet ja mielenkiinnon kohteet huomioiden..	Lehden tekeminen Kestävän kehitys - tapahtuma	Kierrätys Lähikauppa tutuksi	Paikalliset elinkeinot ja innovaatiot tutuksi. Valinnaiskurssit yrittäjyydestä ja kaupallisista aineista (aineintegointi). Yhteisöpalvelu – valinnaisaine.

LINKKEJÄ JA YHTEISTYÖTAHOJA	<p>http://www.keuruu.fi/images/sivistyspalvelut/dokumentit/Keuruun_yrittajyyskasvatuksen OPS_1.pdf Keuruun Y-OPS</p> <p>http://www.enorssi.fi/hankkeet/yrittajyyskasvatus/yrittajyyskasvatuksen-opetussuunnitelma e-norssit</p> <p>http://www.ouka.fi/oulu/yrittajyyskasvatus (täältä löytyy mm. eettinen opas koulu-yritysysteistyöhön)</p> <p>www.yvi.fi YVlsta energiaa yrittajyyskasvatukseen,</p> <p>http://www.4h.fi/toita/perusta-oma-yritys/4h-yrityksen-perustaminen/ 4H yrityksen perustaminen</p> <p>www.yes-keskus.fi YES-keskus</p> <p>http://pohjois-pohjanmaa.yes-keskus.fi Pohjois-Pohjanmaan YES-keskus</p> <p>http://keski-suomi.yes-keskus.fi Esimerkkejä Ehjästä polusta Keski-Suomessa</p> <p>www.kerhokeskus.fi Kerhokeskus: Yrittajyyskasvatus perus- ja toisella asteella</p> <p>www.nuoriyrittajyys.fi Nuori yrittäjyys ry</p> <p>www.tat.fi Taloudellinen tiedotustoimisto</p> <p>www.yrityskylä.fi Yrityskylä</p> <p>http://www.opetin.fi/ylakoululaisten-yrityskylä-opettaa-nuoria-toimimaan-globaalissa-maailmassa/ Yrityskylä myös yläkouluun</p> <p>http://193.208.197.11/kasvuoyrittajyyteen/yrittajyyskasvatuksen_oppimateriaalia.htm Kasvu yrittäjyyteen</p> <p>http://193.208.197.11/ayp/ Aineopintojen yrittäjyyspalat</p> <p>http://ek.multiedition.fi/oivallus/fi/index.php Oivallus-hanke</p> <p>http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm07.pdf Opetusministeriö, Y-kasvatuksen suuntaviivat</p> <p>www.lut.fi/mittaristo Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo</p> <p>http://www.ouka.fi/oulu/yrittajyyskasvatus/polku Y-kasvatus Oulussa</p> <p>http://www.opetin.fi/ammattiesittelywebinaarit-tulevat-jalleen/ Virtuaalisia ammattiesittelyjä</p> <p>http://www.opetin.fi/mobiilipelista-oppia-oman-talouden-hallintaan/ Lukiolaisille peli lataa täältä https://www.planago.com/moneyflowchallenge/</p>
------------------------------------	--

Työelämätaidot ja yrittäjyys yhtenä laaja-alaisen osaamisen tavoitteena

Perusopetuksen tavoitteet ja **laaja-alainen osaaminen**

- tiedot
- taidot
- arvot
- asenteet
- tahto

Siihen kuuluu myös kyky käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla.

Yrittäjyys- ja teknologiailta 1.4.2015: Mitä taitoja työelämässä tarvitaan?

ELÄMÄNTAITO - KUKKA

S. Ventonen
2015

ELÄMÄNTAITO - KUKKA

S. Ventonen
2015